Kirjallinen lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle
Asia: VNS 8/2024 vp Kulttuuripoliittinen selonteko
Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus ry

Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua Kulttuuripoliittisesta selonteosta eduskunnan sivistysvaliokunnalle.

Selonteko on laadittu perusteellisesti ja sisältää laajasti asioita, joilla on mahdollisuus kehittää kulttuuripolitiikkaa Suomessa. On kiitettävää, miten siinä ymmärretään taiteen ja kulttuurin arvonluonnin eri portaat ja pyritään vahvistamaan koko arvoketjun toimintaa, jotta kulttuuri tuottaa mahdollisimman paljon yhteiskunnallista arvoa.

Jotta selonteon kunnianhimoisiin tavoitteisiin päästäisiin, seuraavassa vaiheessa tehtävä toimenpideohjelma on ratkaisevan tärkeä. Siihen on paneuduttava ja sitä on tarkkaan arvioitava. Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus on halukas olemaan mukana toimenpideohjelman laatimisessa.

Valitettavasti tämän hetken kulttuuripolitiikka kuitenkin nakertaa selonteon tavoitteiden toteutumisen perustaa. Leikkaukset johtavat väistämättä taiteentekijöiden työttömyyteen ja alanvaihtoon, mikä jatkossa vähentää taiteen ja kulttuurin tarjontaa ja heikentää alojen elinvoimaisuutta.

Jotta selonteon visioon taiteen ja kulttuurin Suomea vahvistavasta voimasta päästään, on taattava kulttuurin perusta ja elinvoima huolehtimalla taiteen ja kulttuurin tarjonnasta ja kysynnästä. On varmistettava taiteen ja taiteilijoiden toimintaedellytykset sekä turvattava kaikkien pääsy monipuolisen taiteen ja kulttuurin äärelle kaikkialla Suomessa.

Yhteiskunnallisen arvon lisäksi selonteossa tavoitellaan vahvasti myös kulttuurialojen kasvua ja niiden taloudellisen arvon lisäämistä. Digitalisoitumiseen asetetaan paljon kasvuodotuksia, mutta kulttuuripolitiikassa tulisi ymmärtää, että eri taiteenalat tarvitsevat erilaisia toimenpiteitä – esimerkkinä elävään esitystilanteeseen perustuvat suomalainen sirkus ja tanssi, joilla on paljon kasvupotentiaalia sekä kotimaassa että kansainvälisesti.

Selonteossa kansainvälisen vaikuttavuuden kasvattaminen on nostettu yhdeksi neljästä pitkän aikavälin tavoitteesta. Suomessa on taiteilijoita ja ryhmiä, joita kohtaan on kansainvälistä kiinnostusta, mutta rakenteista puuttuu kannustimia ja tukia, jotka edesauttaisivat heidän kansainvälistä läpimurtoaan. Taiteenalojen organisaatiot ja välittäjäportaan toimijat ovat pieniä ja hauraita.

Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskuksen näkökulmasta selonteon tärkeimmät tavoitteet ovat:

- Rahoituksen tason nostaminen sekä rahoituksen pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus. Näin luodaan vakautta ja todellisia kehittymis- ja kasvumahdollisuuksia aloille.

- Tukijärjestelmän rakenteellinen uudistus. Esittävien taiteiden toimintaympäristöstä tulee tehdä kestävämpi, ja arvoketjun kaikki osia, välittäjäporras mukaan lukien, on vahvistettava.

- Taiteen ja kulttuurin kansainvälistyminen. Kulttuuriviennin kasvattaminen vaatii riittävää perusrahoitusta ja uusia poikkihallinnollisia rahoitusinstrumentteja, joilla toimijoiden kansainvälistymistä voidaan edistää.

- Tekijöiden ja taiteilijoiden ammatinharjoittamisen ja toimeentulon varmistaminen. Kulttuurisisältöjä ei synny ilman taiteilijoita ja muita luovia tekijöitä. Siksi esimerkiksi selonteossa mainitut TK-investoinnit tulisi ulottaa koskemaan myös taiteellista työtä.

- Kulttuurin perustan rakentaminen tulevaisuuskestäväksi. Lasten ja nuorten taidekasvatus ja tasa-arvoinen pääsy taiteen ja kulttuurin äärelle ovat avainasemassa luomaan tulevaisuuden taiteentekijöitä ja -kokijoita.

Helsingissä 14.3.2025
Tove Ekman, toiminnanjohtaja
Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus